

การพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการตลาดแบบบูรณาการ ในเมืองต้องห้ามพลาดพลัส จังหวัดนครปฐม

The Storytelling Development of MICE Communities for Promoting Integrated Marketing in the Hidden Gems PLUS City, Nakhon Pathom Province

ประพนธ์ เล็กสุมา¹ พัชรมน โตสุรัตน์²

Prapon Leksuma¹ Patcharamon Tosurat²

Corresponding Author's Email: ballozo86@gmail.com¹, Piggiephoiii@gmail.com²

(Received: September 5, 2022; Revised: November 4, 2022; Accepted: December 13, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชน สำหรับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในชุมชนเมืองต้องห้ามพลาดพลัส จังหวัดนครปฐม ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 40 คน และสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 40 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าสามารถสร้างการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนในเมืองต้องห้ามพลาด พลัส จังหวัดนครปฐมได้ 4 เรื่อง คือ 1) ชุมชนห้วยม่วงเกี่ยวกับการเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงอาหาร นำเสนอการรวมกลุ่มคนลาวครั้ง วัฒนธรรมลาวครั้ง วิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้ง และอาหารเมนูกุ้ง นำไปสู่จุดหมายปลายทางวัฒนธรรมเรียนรู้ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ 2) ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์เกี่ยวกับการเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงวิถีชีวิต นำเสนอวิถีชีวิตริมน้ำ คลองแห่งความศรัทธา ปัญหาของวิถีชีวิตริมคลอง นำไปสู่กิจกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ 3) ชุมชนเกาะลัดดีถิ่นเกี่ยวกับการเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงเกษตรนำเสนอวัฒนธรรมไทย-จีน ความเป็นมาของเกาะลัดดีถิ่น ความหลากหลายทางเกษตร กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความสามัคคี การสร้างประสบการณ์ และกิจกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ และ 4) ชุมชนปฐมอโคกเกี่ยวกับการเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงสุขภาพนำเสนอภูมิปัญญาท้องถิ่น และศาสนา การดูแลสุขภาพองค์รวมทั้งด้านร่างกาย และจิตวิญญาณ นำไปสู่จุดหมายปลายทางนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์วิถีธรรม

คำสำคัญ: ไมซ์ชุมชน การเล่าเรื่อง เมืองต้องห้ามพลาด

Abstract

This research aimed to develop the storytelling of the MICE community for integrated marketing communications in Nakhon Pathom Province, the Hidden Gems PLUS Cities. It was qualitative research. The data were collected by in-depth interview with 40 stakeholders and the focus group with 40 stakeholders. The content analysis was evaluated in this study. The study results found that four story-telling about Mice communities can be created in the communities of Nakhon Pathom, the 12 Cities Hidden Gems PLUS, as follows: 1) Huai Muang Community: Creating a culinary MICE storytelling by joining the Lao Krang ethnic group, Lao Krang culture, the lifestyle of shrimp farmers, and shrimp dishes which lead to food-cultural learning in the destination for MICE tourists; 2) Klong Mahasawas community: Creating the story of MICE through their way of life along the canal, the canal of faith, and the problems of the way of life along the canal, which lead to the CSR activities for the creative MICE tourists' group; 3) Koh Lad E Tan Community: Creating an agricultural MICE story with Thai-Chinese culture, the history of Koh Lad E Tan, the diversity of agricultural activities, and the suitable activities to build unity, experiences, and CSR activities for creative MICE tourists; and 4) Pathom Asoke Community: creating health-

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาอาเซียนศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹ Lecturer, Department of tourism and hotel, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University

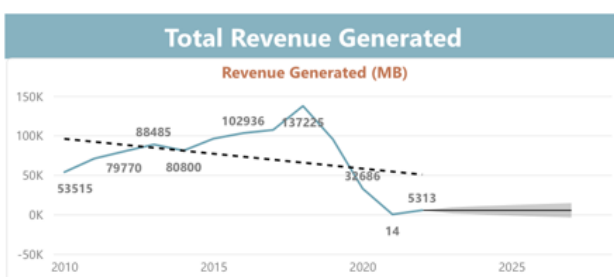
² Lecturer, Department of ASEAN studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University

related MICE stories with local wisdom and religion, holistic health care, and physical and spiritual health, leading to a destination for the Dharma MICE tourists' group.

Keywords: MICE for community, story telling, the hidden gems plus cities

ความเป็นมาของปัญหา

นักเดินทางกลุ่มไมซ์ถือเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เนื่องจากมีความสามารถในการใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวโดยทั่วไป 2-3 เท่า (กานต์ชนก ดาบสมเด็จ, 2553) โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเกี่ยวกับ ค่าที่พัก ค่าเดินทางสำหรับเข้าร่วมประชุม ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าลงทะเบียนร่วมงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายอื่น (สุทราสินี จำปาจี, 2556) โดยเฉพาะกลุ่มนักเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดประชุมองค์กรซึ่งกำลังเป็นกิจกรรมที่นิยมในหน่วยงานของภาครัฐและองค์กรเอกชน โดยกิจกรรมการจัดประชุมองค์กร เป็นการพัฒนาความรู้ ประสบการณ์และทัศนคติ รวมถึงเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้สมาชิกในองค์กรเดียวกัน แต่การเลือกจุดหมายปลายทางสำหรับการจัดประชุมองค์กร แต่ละองค์กรจำเป็นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความน่าสนใจและคุณภาพของสถานที่จัดประชุม การเข้าถึงสถานที่จัดประชุม กิจกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง (Srisompong, 2015) โดยอุตสาหกรรมไมซ์ในประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตสูงอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ในประเทศไทยทำให้กลุ่มอุตสาหกรรมไมซ์ได้รับผลกระทบเชิงลบอย่างรุนแรง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงสถิติรายได้อุตสาหกรรมไมซ์ปี 2010-2022 ที่มา: Thailand Convention & Exhibition Bureau, 2022

เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการรวมตัวกัน ซึ่งรูปแบบธุรกิจดังกล่าว ไม่สามารถดำเนินการได้ในช่วงการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ทำให้ธุรกิจการจัดประชุมในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติในไตรมาส 2 ของ 2019 และ 2020

พบว่า มีรายได้จากการจัดประชุมองค์กรของหน่วยงานในประเทศ (Domestic) ลดลง ร้อยละ 15.21 มีรายได้จากการจัดประชุมองค์กรของหน่วยงานต่างประเทศ (International) ลดลงร้อยละ 74.68 (Thailand Convention & Exhibition Bureau, 2022) นอกจากนั้นโควิด-19 ยังทำให้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์เปลี่ยนไป นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ต้องการหลีกเลี่ยงจากแหล่งท่องเที่ยวหลักไปยังเมืองรอง เพื่อหนีความแออัด หาประสบการณ์แปลกใหม่ ถือเป็นโอกาสการพัฒนาพื้นที่เชิงรุกในชุมชนและเมืองรองเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์

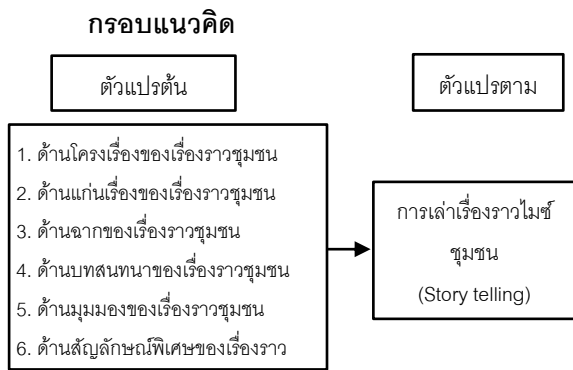
โดยจังหวัดนครปฐมถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คัดเลือกเข้าสู่โครงการเมืองต้องห้ามพลาด พลัส ตามแนวคิดปีท่องเที่ยววิถีไทยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อขยายฐานการท่องเที่ยวจากจังหวัดหลักที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว เชื่อมโยงไปยังจังหวัดทางเลือก 12 จังหวัดที่มีศักยภาพ จุดเด่น ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วิถีชีวิต ศิลปะวัฒนธรรม และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว (ฐิติพร คณวงษ์, 2558) จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาเชิงรุกสำหรับการเตรียมความพร้อมชุมชนในจังหวัดนครปฐมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ แต่พื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดนครปฐมยังขาดการสร้างความแตกต่างในการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ให้เข้ามาในพื้นที่และขาดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการเล่าเรื่องราวของแต่ละชุมชนเพื่อนำเสนอความน่าสนใจ ซึ่งถือเป็น Story Marketing ที่สามารถสร้างคุณค่าให้กับการท่องเที่ยวชุมชน สร้างแบรนด์และการจดจำต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พีระวัฒน์ อูรพีพัฒน์พงศ์, 2564) นอกจากนั้นงานวิจัยด้านไมซ์ชุมชนยังมีการศึกษาจำนวนน้อย ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรเร่งศึกษา

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา การพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการตลาดแบบบูรณาการ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ในเมืองต้องห้ามพลาดพลัส จังหวัดนครปฐม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สร้าง

อาชีพ และผลักดันด้านไมซ์ชุมชน นำไปสู่การพัฒนาจังหวัด นครปฐมสู่ไมซ์ที่ดีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชน สำหรับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ ในชุมชนเมืองต้องห้ามพลาดพลัส จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อวิเคราะห์เรื่องราวไมซ์ชุมชนสำหรับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์

ประชากร คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับไมซ์ชุมชน ในเมืองต้องห้ามพลาด พลัส จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ชุมชนเกาะลัดอีแต่น ชุมชนปฐมอโศก และชุมชนห้วยม่วง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้การคัดเลือกแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน 4 คน กลุ่มสมาชิกชุมชน 20 คน ผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่มในชุมชน 4 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนและไมซ์ 4 คน หน่วยงานภาครัฐ 4 คน ธุรกิจภาคเอกชน 4 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

เครื่องมือการวิจัย แนวทางการสนทนากลุ่ม

การตรวจสอบข้อมูล ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ประกอบด้วย ด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย และด้านเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจัดระเบียบข้อมูล ที่ความ และสรุปผล

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชน (Story telling) สำหรับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์

ประชากร คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับไมซ์ชุมชนในเมืองต้องห้ามพลาด พลัส จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ชุมชนเกาะลัดอีแต่น ชุมชนปฐมอโศก และชุมชนห้วยม่วง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้การคัดเลือกแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มสมาชิกชุมชน ประชาชนผู้ประกอบการอาหารและเครื่องดื่มในชุมชน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนและไมซ์ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน จำนวน 40 คน โดยดำเนินการสนทนากลุ่มครั้งละ 10 คน จำนวน 4 ครั้ง

เครื่องมือการวิจัย 1) แนวทางการสนทนากลุ่ม 2) ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) 3) ผู้จดบันทึก (Note taker) 4) ผู้ช่วยทั่วไป

การตรวจสอบข้อมูล ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ประกอบด้วย ด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย และด้านเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจัดระเบียบข้อมูล ที่ความ และสรุปผล

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เรื่องเล่าของ 4 ชุมชนเป้าหมายในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1) ชุมชนห้วยม่วง มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับการอพยพและการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว ครั้ง ผู้ประกอบการอาชีพวิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้งของจังหวัดนครปฐม 2) ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ มีเรื่องเล่า เกี่ยวกับวิถีชีวิตริมคลอง พืชผลไม้หายาก ปัญหาน้ำเน่าเสียจากผักตบชวแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตริมน้ำ 3) ชุมชนเกาะลัดอีแต่น มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเกิดเกาะลัดอีแต่น วิถีชีวิต วัฒนธรรมไทยผสมผสานจีน และปัญหาด้านน้ำท่วมแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร 4) ชุมชนปฐมอโศก มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับ ชุมชนวิถีพุทธ

วิถีธรรมะ และวิถีสมุนไพรสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เรื่องราวไมซ์ชุมชนในจังหวัดนครปฐม

ชื่อชุมชน	จุดเด่น เอกลักษณะ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	เรื่องราวชุมชน
ชุมชน ห้วยม่วง	1. ชาติพันธุ์ลาวครั้ง 2. วิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้ง 3. ห้องประชุมกลางแจ้ง 4. พาหนะนำเที่ยวรถ ชาแล้ง	1. บ่อกุ้ง 2. วัฒนธรรมลาว ครั้ง (ความเชื่อ อาหาร การ แสดง) 3. วัด และโรงเรียน	1. การอพยพ ลาวครั้ง 2. วิถีชีวิตการ เลี้ยงกุ้ง
ชุมชน คลองมหา สวัสดิ์	1. วิถีชีวิตชุมชนริมคลอง 2. การท่องเที่ยวชุมชน ทางเรือหางยาว 3. ห้องประชุมแพริมน้ำ	1. สวนไม้ผล พื้นเมือง 2. ผักตบชวา 3. คลองมหาสวัสดิ์	1. วิถีชีวิตริมคลอง 2. ปัญหาหน้า เสียดจากผักตบ 3. พืชผลไม้หายาก
ชุมชน เกาะลัด อีแท่น	1. วิถีชุมชนลุ่มแม่น้ำท่า จีน 2. การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมผสมผสาน เชิงเกษตร 3. ธรณานำเที่ยว 4. พระอารามหลวง 5. ห้องประชุมเรือย้อนยุค	1. สวนส้มโอ หมาก มะพร้าว 2. พิพิธภัณฑที่มี ชีวิตท้องถิ่น 3. ป่าโกงกาง 4. อารามเต่า 5. วัดไร่ขิง	1. การเกิดเกาะลัด อีแท่น และวิถี ชีวิต 2. ปัญหาด้านน้ำ ท่วม 3. วัฒนธรรมไทย จีน
ชุมชน ปฐมอโคก	1. ชุมชนวิถีพุทธ 2. อาหารชีวิต 3. สมุนไพรเพื่อสุขภาพ 4. ห้องประชุมทางธรรม	1. สวนสมุนไพร 2. สถานปฏิบัติ ธรรม 3. พุทธสถาน	1. วิถีธรรมะ 2. วิถีสมุนไพร 3. ชุมชนวิถีพุทธ

จากการวิเคราะห์เรื่องเล่าชุมชน นำไปสู่การ
พัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชน

ผลการพัฒนาการเล่าเรื่องราวชุมชน

จากการสนทนากลุ่ม พบว่าสามารถสามารถสร้าง
การเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชน แต่ละพื้นที่ได้ดังนี้

ชุมชนห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน

ภาพที่ 3 การเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงอาหารของชุมชนห้วยม่วง

จากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวสามารถนำไปสู่การ
พัฒนาเรื่องราว (Story telling) ไมซ์ของชุมชนห้วยม่วง คือ
ไมซ์วัฒนธรรมเชิงอาหาร เป็นการสร้างแบรนด์ผ่านการเล่า
เรื่องวิถีชีวิต การรวมกลุ่มคนลาวครั้ง วัฒนธรรมลาวครั้ง และ
วิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้ง และอาหารเมนูกุ้ง นำไปสู่จุดหมายปลาย
วัฒนธรรมเรียนรู้ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์
มีโครงเรื่อง คือ **ขั้นเริ่มเรื่อง** เป็นการเล่าเรื่องราวการอพยพ
ของกลุ่มคนลาวครั้ง เนื่องจากเหตุการณ์ทางสงคราม
การเมือง และการเป็นเชลยศึก กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งจึงต้องม
ีการเดินทางเพื่ออพยพย้ายถิ่นฐาน จากเมืองหลวงพระบาง
และเวียงจันทน์เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานที่
อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม **ขั้นพัฒนาเหตุการณ์** กลุ่ม
คนชาติพันธุ์ลาวครั้งมีความเชื่อเกี่ยวกับผีसाง และเทวดา โดย
ในระหว่างที่อาศัยอยู่ที่อำเภอดอนตูม ได้พบเจอ ผีปอบ จาก
ความเชื่อนำไปสู่ความกลัวและความกังวลที่มีต่อความ
ปลอดภัยของครอบครัว จึงได้อพยพ และหนีผีปอบ ไปที่ชุมชน
ห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม ตามองค์ความรู้ดั้งเดิมของชาติ
พันธุ์ลาวครั้ง **ขั้นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง** ต่อมามีการ
ปรากฏตัวของปอบอีกครั้งในหมู่บ้านชุมชนห้วยม่วง และเกิด
เหตุการณ์ผีปอบเข้าสิงคนในชุมชน เมื่อหมอมผีมาปราบ ผีปอบ
กล่าวว่า “ตนเองเป็นปอบที่ยายเขียดเลี้ยงไว้” โดยหมอมผีที่คน
ในชุมชนเชิญมามีคาถาอาคม สามารถปราบผีปอบลงได้
สำเร็จ การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนห้วยม่วงจึงอยู่กันอย่าง
ปกติสุข ต่อมาประเทศไทยเกิดปัญหาด้านราคาข้าวตกต่ำ
รายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัว คนในพื้นที่จึงม
ีความจำเป็นต้องปรับตัว เสาะหาและสะสมองค์ความรู้เพื่อ
สร้างอาชีพใหม่ คือ การทำบ่อกุ้งให้กับคนในชุมชน **ขั้นภาวะ
คลี่คลาย** (การดำเนินวิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้งชุมชนห้วยม่วง)
การปรับเปลี่ยนอาชีพจากการทำนาข้าว สู่อการเลี้ยงกุ้ง
สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างมาก คนในชุมชน
มากกว่า 1,000 ครัวเรือน จึงมีอาชีพเลี้ยงกุ้ง สามารถส่งออก
ได้ 5,000 กิโลกรัมต่อวัน ชุมชนห้วยม่วงจึงเป็นชุมชนที่มีความ
โดดเด่นด้านการประกอบอาชีพการเลี้ยงกุ้ง เป็นแหล่งส่งออกกุ้ง
ขนาดใหญ่ของประเทศไทย จากวิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้งของชุมชน
ห้วยม่วง พัฒนาสู่การท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้ง (การ
ท่องเที่ยวชุมชน) งานกุ้งซิ่ง (อีเวนต์ด้านกีฬา) และพัฒนาสู่

ไมซ์ชุมชน ซึ่งประกอบด้วยการจัดประชุมวิถีลาวครั้ง กิจกรรมเพื่อสังคม กิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจ และกิจกรรมสานสัมพันธ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์

ด้านแก่นเรื่อง (Theme) เป็นเนื้อเรื่องราวเกี่ยวกับหลักศีลธรรมในสังคม ความพยายามของคนทำงานให้ประสบความสำเร็จ และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนลาวครั้งที่แตกต่างจากคนทั่วไป

ด้านฉาก ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นฉากที่แสดงถึงการอพยพของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่เดินตามเส้นทางเจดีย์องค์ใหญ่เข้าสู่จังหวัดนครปฐม 2) ลานวัฒนธรรมชุมชน เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐาน ของกลุ่มคนชาติพันธุ์ลาวครั้งในชุมชนห้วยม่วง และวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา 3) ทางสามแพร่งของคนในชุมชน เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งมีต่อผีปอบ 4) สถานที่จัดประชุมบ่อกุง เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนากองท่องเที่ยวไมซ์วัฒนธรรมเชิงอาหาร เป็นการสร้างแบรนด์ผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิต การรวมกลุ่มคนลาวครั้ง (ประชุมแบบกลางแจ้ง) วัฒนธรรมลาวครั้ง และวิถีชีวิตคนเลี้ยงกุง และอาหารเมนูกุง นำไปสู่จุดหมายปลายวัฒนธรรมเรียนรู้ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์

ด้านมุมมอง เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของบุคคลที่ 3

ด้านสัญลักษณ์พิเศษ 1) ผ่านภาพของชุมชนห้วยม่วง รถนำเที่ยวในชุมชน กิจกรรมผูกข้อมือรับขวัญของชุมชนห้วยม่วง พิธีส่งกะบาล กิจกรรมฟื้นฟูแหล่งน้ำชุมชน และกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตคนเลี้ยงกุง รวมถึงสถานการณณ์และสภาพแวดล้อมชุมชน 2) ผ่านเสียงเพลง และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ผสมผสานดนตรีร่วมสมัย

ชุมชนลัดอีแท่น อำเภอสามพราน

ภาพที่ 4 การเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงเกษตรผสมผสานวัฒนธรรม ของชุมชนเกาะลัดแท่น

จากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวสามารถนำไปสู่การพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ของชุมชนเกาะลัดอีแท่น คือ ไมซ์เชิงเกษตรผสมผสานวัฒนธรรม (Local MICE Island) เป็นการสร้างแบรนด์ไมซ์เชิงเกษตรผสมผสานด้วยวัฒนธรรมไทย-จีน ความเป็นมาของเกาะลัดอีแท่น ความหลากหลายทางเกษตร กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความสามัคคี สร้างขวัญและกำลังใจ และกิจกรรม CSR สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ มีโครงเรื่องดังนี้ **ชั้นเริ่มเรื่อง** เป็นการเล่าเรื่องราวของที่มาของชุมชนเกาะลัดอีแท่น วิถีเกษตรของคนในชุมชน และวัฒนธรรมไทย-จีน ในพื้นที่ เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อมาราวว่า แต่เดิมมีทางคมนาคมทางบกทางเดียวที่สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ของเกาะลัดอีแท่นได้ โดยในอดีตเจ้าของที่ดินชื่อนางแทน ได้ยกที่ดินให้ชุดเป็นคลองลัดตัดผ่านเพื่ออำนวยความสะดวกทางคมนาคมทางน้ำ คนโบราณจึงเรียกคลองบางนางแทน หรืออีแท่น และได้เพี้ยนมาเป็นคลองลัดอีแท่นในปัจจุบัน **ชั้นพัฒนาเหตุการณ์** การเล่าเรื่องถึงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรผสมผสานวัฒนธรรมในพื้นที่เกาะลัดอีแท่นได้เริ่มดำเนินการจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวและก่อตั้งเป็น วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว เกาะลัดอีแท่นตั้งแต่ปี 2556 ซึ่งมีผู้ถือหุ้นอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจจำนวน 75 คน และได้ขับเคลื่อนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องโดยได้รับความร่วมมือจากคนในพื้นที่ และการสนับสนุนจากเทศบาลไร่เชิง **ชั้นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง** การเล่าเรื่องถึงการเกิดภัยธรรมชาติอุทกภัยขึ้นในพื้นที่ อุณหภูมิ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ การอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม **ชั้นภาวะคลี่คลาย** การแก้ปัญหาและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

ด้านแก่นเรื่อง (Theme) เป็นเนื้อเรื่องราวเกี่ยวกับหลักศีลธรรมในสังคม การแสดงความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา โดยการมุ่งมั่นพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างสร้างสรรค์

ด้านฉาก ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) คลองลัดอีแท่น บ้านเรือนริมน้ำของคนในชุมชน เป็นฉากที่แสดงถึงที่มาของการเกิดเกาะลัดอีแท่น ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่นำไปสู่การทำเกษตร โดยเฉพาะส้มโอนครชัยศรีสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม 2) วัดไร่เชิง วัดทรงคะนอง อารามไท่เสวียนก้วน ของลัทธิเต๋า สวนส้มโอ เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรผสมผสานวัฒนธรรมไทยจีนอย่างสร้างสรรค์ 3) ริมน้ำนครชัยศรี คลองลัดอีแต๋น เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอาศัยอยู่ริมน้ำ ปัญหา น้ำท่วมของคนในพื้นที่ 4) ร้านกาแฟ มาติ เกาะลัดอีแต๋น ห้องประชุมวัดไร่ขิง เป็นฉากที่แสดงให้เห็นถึงการแก้ปัญหาด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสังคมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ และความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับกิจกรรมการสร้างควมสามัคคี และสร้างขวัญกำลังใจ

ด้านมุมมอง เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของบุคคลที่ 3

ด้านสัญลักษณ์พิเศษ 1) ผ่านภาพของชุมชนเกาะลัดอีแต๋น แม่น้ำท่าจีน กิจกรรมการท่องเที่ยวปลูกป่าโกงกาง กิจกรรมนั่งรถรางชมวิถีชีวิตคนในเกาะลัดอีแต๋น กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิต และกิจกรรมนั่งเรือชมสวนส้มโอ รวมถึงสถานการณ์และสภาพแวดล้อมชุมชน 2) ผ่านเสียงเพลง และดนตรีท้องถิ่นของชุมชน ผสมผสานดนตรีร่วมสมัย

ชุมชนปทุมอโศก อำเภอเมืองนครปฐม

ภาพที่ 5 การเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงสุขภาพของชุมชนปทุมอโศก

จากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวสามารถนำไปสู่การพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ของชุมชนปทุมอโศก คือ ไมซ์เชิงสุขภาพ เป็นการสร้างแบรนด์ผ่านการเล่าเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนา การดูแลสุขภาพองค์รวมทั้งด้านร่างกาย และจิตวิญญาณ นำไปสู่จุดหมายปลายทางนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์วิถีธรรม มีโครงเรื่องดังนี้ **ขั้นเริ่มเรื่อง** เป็นการเล่าเรื่องราวของที่มาของชุมชนปทุมอโศก จุดเริ่มต้นของชุมชนชาวอโศก เกิดจากกลุ่มคนที่เลื่อมใสศรัทธาในคำสอนของสมณะโพธิรักษ์ โดยท่านได้เผยแพร่คำสั่งสอนแก่ผู้ปฏิบัติธรรม และฆราวาส จนเกิดการรวมเป็นกลุ่มชาวอโศก และก่อตั้งธรรมสถานแดนอโศก ซึ่งเป็นสำนักสงฆ์ ของวัดหนองกระทุ่ม จังหวัดนครปฐม **ขั้นพัฒนาเหตุการณ์** หลังจากมีการก่อตั้งชุมชนสันตอโศกเพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ได้มีผู้ปฏิบัติธรรมให้ความสนใจอย่างแพร่หลาย สถานที่ไม่เพียงพอต่อการ

ปฏิบัติธรรม จึงได้สร้างพุทธสถานแห่งใหม่ที่ชุมชนปทุมอโศก จังหวัดนครปฐม โดยมีคุณเสมอจิตร และคุณเสมอใจ รัตนคุณูปการ ซึ่งมีความศรัทธาได้บริจาคที่ดินจำนวน 6 ไร่ 1 งาน เพื่อก่อตั้งเป็นพุทธสถาน นอกจากนั้นยังมีญาติธรรมได้ร่วมกันบริจาคเพื่อซื้อที่ดินบริเวณที่ติดกับพุทธสถานปทุมอโศกจำนวน 55 ไร่ และบริจาคให้เป็นทรัพย์สินของมูลนิธิธรรมสันติ โดยสมาชิกสามารถปลูกบ้านอาศัยอยู่ได้ ภายใต้กฎระเบียบของชุมชน **ขั้นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง** สมณะโพธิรักษ์และญาติธรรมได้ร่วมกันวางแผนออกแบบระบบต่างๆ ในชุมชน มีการสร้างภูเขาอิสรเสรีภาพ แม่น้ำภาครภาพ เกาะสันติภาพ น้ำตกสมรรถภาพ หาดหยาบหิน หาดทรายขาว เนินป่าไม้ เพื่อให้บรรยากาศเป็นธรรมชาติมากที่สุด นอกจากนั้นยังมีการปลูกสมุนไพรและแปรรูปสมุนไพรเพื่อใช้ในชุมชน สมาชิกในชุมชนที่เข้าอาศัยอยู่ต้องนับถือศีล 5 รับประทานอาหารมังสวิรัตินอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์ ดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่ายเน้นพึ่งพาตนเอง มีการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับคาร์ตวิถีชีวิตของชุมชน **ขั้นภาวะคลี่คลาย** การแก้ปัญหา และการพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวการจัดประชุมแนววิถีธรรม และวิถีสมุนไพรรวมจากการที่มีการแปรรูปสมุนไพรเพื่อการบริโภคในชุมชนนั้น ภายหลังมีการผลิตสมุนไพรจำนวนมากขึ้น ภายในชุมชนจึงมีการสร้างศูนย์วิจัยเพื่อการแปรรูปที่หลากหลายมากขึ้น และได้ขยายเป็นตึกขนาดใหญ่ด้วยงบประมาณมากกว่า 20 ล้านบาท จากเงินกองทุนชุมชน โดยสมุนไพรแปรรูปที่ผลิตนั้นนำสู่การสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับคนในชุมชน

ด้านแก่นเรื่อง (Theme) เป็นเนื้อเรื่องราวเกี่ยวกับหลักศีลธรรมในสังคมแสดงให้เห็นถึงการทำความดีว่าเป็นสิ่งจำเป็นเกี่ยวกับการแสดงความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ด้านฉาก ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) พุทธสถานในชุมชนปทุมอโศก เป็นฉากที่แสดงถึงจุดเริ่มต้นของการเกิดชุมชนปทุมอโศก ชุมชนวิถีธรรมที่เน้นพึ่งพาตนเอง 2) ชุมชนปทุมอโศก สวนสมุนไพร เป็นฉากที่แสดงถึงการพัฒนาของชุมชนปทุมอโศกสู่แหล่งปฏิบัติธรรมตามแนววิถีพุทธ และการเริ่มต้นดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร และการผลิตใช้ภายในชุมชน 3) ศูนย์วิจัยสมุนไพร ศาลาธรรมะ เป็นฉากที่แสดงถึงการพัฒนาสู่แหล่งปฏิบัติที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม และแหล่งผลิต

และวิจัยสมุนไพรขนาดใหญ่ของจังหวัดนครปฐม 4) ห้องประชุมปฐมมโศก เป็นฉากที่แสดงถึงการพัฒนาสู่ไม้เชิงวิถีชีวิต ธรรม วิถีสมุนไพร เพื่อเผยแพร่หลักธรรมโดยการปฏิบัติงาน ผ่านการฝึกสมาธิ ระวังกิเลส และการดูแลสุขภาพผ่านสมุนไพร

ด้านมุมมอง เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของบุคคลที่ 3

ด้านสัญลักษณ์พิเศษ 1) ผ่านภาพของพุทธสถาน ชุมชนปฐมมโศก ภาพวิถีชีวิตคนในชุมชนปฐมมโศก กิจกรรมปฏิบัติธรรมตามแนวปฐมมโศก กิจกรรมฟื้นฟูสุขภาพด้วยสมุนไพรและสปา และกิจกรรมฟื้นฟูศาสนสถาน รวมถึงสถานการณ์และสภาพแวดล้อมชุมชน 2) ผ่านเสียงเพลง และดนตรีท้องถิ่นตามวิถีพุทธของชุมชน ผสมผสานดนตรีร่วมสมัย

ชุมชนมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล

ภาพที่ 6 การเล่าเรื่องราวไม้เชิงวิถีชีวิตของชุมชนคลองมหาสวัสดิ์

จากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวสามารถนำไปสู่การพัฒนาการเล่าเรื่องราว (Story telling) ไม้เชิงของชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ คือ ไม้เชิงวิถีชีวิต เป็นการสร้างแบรนด์ผ่านการเล่าเรื่องราววิถีชีวิตริมน้ำ คลองแห่งความศรัทธา ปัญหาของวิถีชีวิตริมคลอง นำไปสู่กิจกรรมเพื่อสังคมสำหรับนักท่องเที่ยว กลุ่มไม้เชิงอย่างสร้างสรรค์ มีโครงเรื่องดังนี้ **ขั้นเริ่มเรื่อง** คลองมหาสวัสดิ์เกิดขึ้นในสมัยพระเจ้าอู่แก้วเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ได้เดินทางมาพบองค์พระปฐมเจดีย์ซึ่งมีพระบรมสารีริกธาตุ ท่านจึงเดินทางกลับไปเพื่อเชิญพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมาทำนบารุงพระปฐมเจดีย์ โดยได้ทำการพัฒนาขุดคลองประมาณปี พ.ศ. 2402 เพื่อเดินทางไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งคลองมหาสวัสดิ์ถือเป็นคลองที่กว้างที่สุดในสมัยนั้น **ขั้นพัฒนาเหตุการณ์** การอธิบายเรื่องราวถึงการพัฒนาชุมชนสู่แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตริมน้ำ การขุดคลองเพื่อเป็นเส้นทางไปองค์พระปฐมเจดีย์ เจ้าพระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดีได้สร้างศาลาขึ้นมาตามคลองทุก 100 เส้น เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นที่พัก โดยศาลาจะถูกตั้งชื่อตามที่

ศาลานั้นใช้ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ โดยในพื้นที่คลองมหาสวัสดิ์มีศาลาที่ใช้ทำการเขียนตำราเกี่ยวกับยา จึงได้เรียกศาลานั้นว่า ศาลายา หลังจากนั้นชาวบ้าน และคนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณคลองมหาสวัสดิ์ และได้มีการสร้างวัด จากความศรัทธาขึ้น คือ วัดสุวรรณาราม ซึ่งอยู่ริมคลองมหาสวัสดิ์ เจ้าอาวาส และผู้คนในชุมชนได้ร่วมกันพัฒนาปฏิสังขรณ์วัด สร้างศาลาการเปรียญ และสร้างโรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่ **ขั้นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง** ต่อมาในสมัยสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ได้เห็นว่าชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ยังขาดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม จึงได้พระราชทานปฏิรูปที่ดินมอบให้กับคนในพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรม **ขั้นภาวะคลี่คลาย** การแก้ปัญหา และการพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวการจัดประชุมแนววิถีชีวิตริมน้ำ หลังจากชุมชนคลองมหาสวัสดิ์มีความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐหน่วยงานต่างๆ มหาวิทยาลัย ในการส่งเสริมพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวไม้เชิงวิถีชีวิต เป็นการสร้างแบรนด์ผ่านการเล่าเรื่องราววิถีชีวิตริมน้ำ คลองแห่งความศรัทธา ปัญหาของวิถีชีวิตริมคลอง นำไปสู่กิจกรรมเพื่อสังคมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไม้เชิงอย่างสร้างสรรค์

ด้านแก่นเรื่อง (Theme) เป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการแสดงความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา

ด้านฉาก ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) คลองมหาสวัสดิ์ องค์พระปฐมเจดีย์ เป็นฉากที่แสดงถึงประวัติความเป็นมา การขุดคลอง เพื่อเป็นเส้นทางไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ 2) บ้านเรือนริมน้ำ และจุดท่องเที่ยว เป็นฉากที่แสดงถึงวิถีชีวิตคนในชุมชนที่ผูกพันกับสายน้ำ มีการสัญจร และวิถีชีวิตริมน้ำ 3) ผักตบชวา คลองมหาสวัสดิ์ เป็นฉากที่แสดงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากผักตบชวา ทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย ชุมชนจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข 4) ห้องประชุมแพริมน้ำ และคลองมหาสวัสดิ์ เป็นฉากที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวไม้เชิงวิถีชีวิต เป็นการสร้างแบรนด์ผ่านการเล่าเรื่องราววิถีชีวิตริมน้ำ คลองแห่งความศรัทธา ปัญหาของวิถีชีวิตริมคลอง นำไปสู่กิจกรรมเพื่อสังคมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไม้เชิงอย่างสร้างสรรค์

ด้านมุมมอง เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของบุคคลที่ 3

ด้านสัญลักษณ์พิเศษ 1) ผ่านภาพของคลองมหาสวัสดิ์ วิถีชีวิตคนในชุมชน กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตคลองมหาสวัสดิ์ กิจกรรมเก็บดอกบัวและชมนาบัว และกิจกรรมเก็บผักตบชวา รวมถึงสถานการณ์ภายในชุมชน 2) ผ่านเสียงเพลงและดนตรีท้องถิ่นของชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ผสมผสานดนตรีร่วมสมัย

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์เรื่องเล่าชุมชนตามเอกลักษณ์ ทรรศการ และประวัติชุมชนใน 4 พื้นที่ สามารถกำหนดรูปแบบของเรื่องราวไมซ์ชุมชนได้ดังนี้ 1) ชุมชนห้วยม่วงการเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงอาหาร ด้วยการรวมกลุ่มคนลาวครั้ง วัฒนธรรมลาวครั้ง และวิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้ง และอาหารเมนูกุ้ง นำไปสู่จุดหมายปลายทางวัฒนธรรมเรียนรู้ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ 2) ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ การเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงวิถีชีวิต ด้วยวิถีชีวิตริมน้ำ คลองแห่งความศรัทธา ปัญหาของวิถีชีวิตริมคลอง นำไปสู่กิจกรรม CSR สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ 3) ชุมชนเกาะลัดอีแท่น การเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงเกษตร ด้วยวัฒนธรรมไทย-จีน ความเป็นมาของเกาะลัดอีแท่น ความหลากหลายทางเกษตร กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความสามัคคี การสร้างประสบการณ์ และกิจกรรม CSR สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ 4) ชุมชนปทุมมอศอก การเล่าเรื่องราวไมซ์เชิงสุขภาพ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น และศาสนา การดูแลสุขภาพองค์รวมทั้งด้านร่างกาย และจิตวิญญาณ นำไปสู่จุดหมายปลายทางนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์วิถีธรรม ซึ่งทั้งการเล่าทั้ง 4 เรื่องราวมีกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดคือนักเดินทางกลุ่มไมซ์ ซึ่งขั้นตอนการสร้างเรื่องราวสอดคล้องกับ Picocchi, Bassano, Sigliocolo, and Paduano (2011) ได้เสนอว่า การสร้างเรื่องเล่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) การวิเคราะห์ความเป็นมา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความแตกต่าง 2) การวางโครงเรื่องเล่าโดยการกำหนดรูปแบบและลักษณะของเรื่องเล่า เช่น ดราม่า บันเทิง การย้อนยุค เป็นต้น 3) การสร้างเรื่องเล่าของพื้นที่ โดยการนำเสนอรายละเอียด บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้สึกจากเรื่องราว นอกจากนี้ ทั้ง 4 เรื่องเล่าชุมชนยังสอดคล้องกับ กรกนก นิลคำ (2563) ได้

เสนอว่า การสร้างการเล่าเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจต้องนำเรื่องราวชุมชน สินค้าและบริการเข้าไว้ด้วยกัน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายการเล่าเรื่อง 2) การนำจุดเด่นมาพัฒนาให้เกิดความแตกต่าง 3) การเลือกวิธีนำเสนอ 4) สิ่งที่น่าทึ่งท่องเที่ยวได้รับ

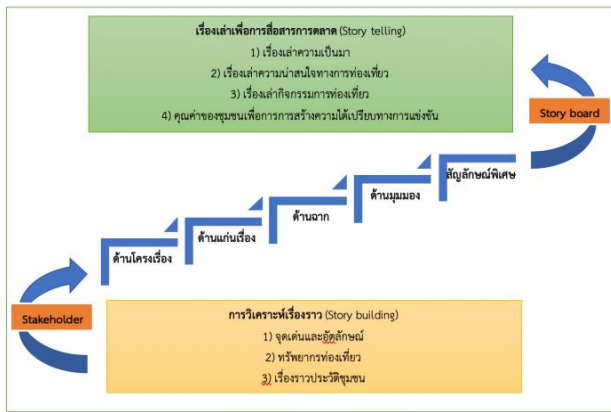
ในส่วนของการพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนในจังหวัดนครปฐม ทั้ง 4 พื้นที่พัฒนาเรื่องราวจาก 5 องค์ประกอบคือ ด้านโครงเรื่อง ด้านแก่นเรื่อง ด้านฉาก ด้านมุมมอง และด้านสัญลักษณ์พิเศษ ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบการเล่าเรื่องของ อูมาพร มะโรณีย์ (2551) ที่เสนอว่าด้านโครงเรื่องประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มเรื่อง ขั้นพัฒนาเหตุการณ์ขั้นวิกฤต และขั้นภาวะคลี่คลาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Goodlad (1971) ที่ได้เสนอว่าแก่นเรื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้ 6 มิติ คือ ความรัก (Love theme) ศีลธรรมจรรยา (Morality theme) แนวคิด (Idealism theme) อำนาจ (Power theme) การทำงาน (Career theme) และเหนือจริง (Outcast theme) นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรี ภัทโรสภสกุล (2561) ที่ได้เสนอว่า มุมมองการเล่าเรื่อง เนื้อหาของเรื่องราวที่แสดงออกความรู้สึก ภาพ และเสียงประกอบ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเล่าเรื่อง

จากการพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชน ทั้ง 4 พื้นที่ สามารถนำไปใช้เพื่อการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการตามแนวทางของ Kotler and Keller (2014) ซึ่งเป็นการสื่อสารการตลาดที่ใช้เครื่องมือประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลายผสมผสานกันประกอบด้วย คลิปวิดีโอ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล นำไปสู่การสร้างแบรนด์ สร้างคุณค่า และสร้างการจดจำแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ โมเดลกระบวนการพัฒนาการเล่าเรื่องราวชุมชนเพื่อการสื่อสารการตลาด (5s) ดังแผนภาพ

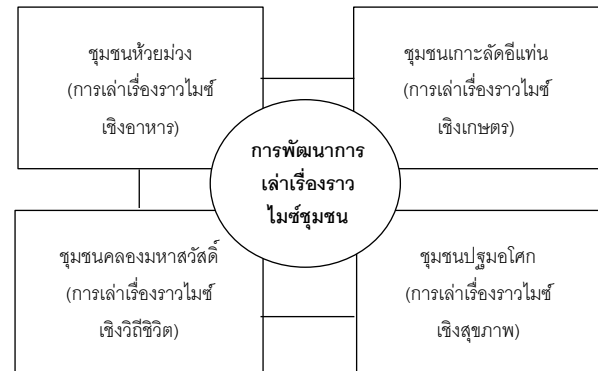

ภาพที่ 7 โมเดลกระบวนการพัฒนาการเล่าเรื่องชุมชน 5s

- 1) การวิเคราะห์เรื่องเล่าชุมชน (Story building) เป็นการวิเคราะห์ที่ด้านจุดเด่น อัตลักษณ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยว และเรื่องเล่าประวัติชุมชน
- 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) เป็นการวิเคราะห์ด้านผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าที่ชุมชนหรือพื้นที่ที่ต้องการถ่ายทอด เพื่อกำหนดมุมมอง และการนำเสนอเรื่องเล่า
- 3) องค์ประกอบเรื่องเล่า (Story component) เป็นการวิเคราะห์ด้านโครงเรื่อง ด้านแก่นเรื่อง ด้านฉาก ด้านมุมมอง ด้านสัญลักษณ์พิเศษ ที่ต้องการถ่ายทอดเรื่องเล่าของการท่องเที่ยวชุมชน
- 4) โครงเรื่อง (Story board) เป็นการกำหนดโครงเรื่อง และรายละเอียดการดำเนินเรื่องเล่าการท่องเที่ยวชุมชน
- 5) เรื่องราวเพื่อสื่อสารการตลาด (Story telling for communication) เป็นการสรุปเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาของชุมชน ดังนี้ 1) ถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมา 2) ถ่ายทอดเรื่องราวความน่าสนใจทางการท่องเที่ยว 3) ถ่ายทอดเรื่องราวกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) ถ่ายทอดคุณค่าของชุมชนเพื่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่า การเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนผ่านการวิเคราะห์เรื่องเล่าจาก 5 องค์ประกอบ คือ ด้านโครงเรื่อง ด้านแก่นเรื่อง ด้านฉาก ด้านมุมมอง และด้านสัญลักษณ์พิเศษ สามารถสร้างเรื่องราวไมซ์ชุมชนในจังหวัดนครปฐมได้ 4 รูปแบบตามเอกลักษณ์ ทรัพยากร และเรื่องราวชุมชน ดังภาพ

ภาพที่ 8 สรุปการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนจังหวัดนครปฐม

จากภาพที่ 8 การเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนจังหวัดนครปฐมประกอบด้วย 1) ชุมชนห้วยม่วงการสร้างเรื่องราวไมซ์เชิงอาหาร ด้วยการรวมกลุ่มคนลาวครั้ง (ประชุมแบบกลางแจ้ง) วัฒนธรรมลาวครั้ง และวิถีชีวิตคนเลี้ยงกุ้ง และอาหารเมนูกุ้ง นำไปสู่จุดหมายปลายทางวัฒนธรรมเรียนรู้ด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ 2) ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ การสร้างเรื่องราวไมซ์เชิงวิถีชีวิต ด้วยวิถีชีวิตริมน้ำคลองแห่งความศรัทธา ปัญหาของวิถีชีวิตริมคลอง นำไปสู่กิจกรรม CSR สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ 3) ชุมชนเกาะลัดอีแต่น การสร้างเรื่องราวไมซ์เชิงเกษตร ด้วยวัฒนธรรมไทย-จีน ความเป็นมาของเกาะลัดอีแต่น ความหลากหลายทางเกษตร กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความสามัคคี การสร้างประสบการณ์ และกิจกรรม CSR สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์อย่างสร้างสรรค์ 4) ชุมชนปฐมอโคก การสร้างเรื่องราวไมซ์เชิงสุขภาพ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น และศาสนา การดูแลสุขภาพองค์รวมทั้งด้านร่างกายและจิตวิญญาณ นำไปสู่จุดหมายปลายทางนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์วิถีธรรม ซึ่งจากการพัฒนาการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนทั้ง 4 พื้นที่ สามารถนำไปใช้เพื่อการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการโดยใช้เครื่องมือประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลายผสมผสานกันประกอบด้วย คลิปวิดีโอ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล นำไปสู่การสร้างแบรนด์ สร้างคุณค่า และสร้างการจดจำแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าสามารถสร้างการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนได้ 4 รูปแบบตามเอกลักษณ์ ทรัพยากร และเรื่องราวชุมชน ประกอบด้วย ไมซ์เชิงอาหารของชุมชนห้วยม่วง ไมซ์เชิงวิถีชีวิตของชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ ไมซ์เชิงเกษตรของชุมชนเกาะลัดดีแทน และไมซ์เชิงสุขภาพของชุมชนปทุมอโคก ซึ่งการเล่าเรื่องราวไมซ์ชุมชนดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น คลิปวิดีโอ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการตลาดด้านไมซ์ชุมชนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว และไมซ์ ทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด ควรดำเนินการในการกำหนดนโยบายส่งเสริม และผลักดันไมซ์ชุมชน เช่น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การสร้างเครือข่าย เป็นต้น เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับไมซ์ชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบโมเดลกระบวนการเล่าเรื่องราวชุมชนเพื่อส่งเสริมการตลาดแบบบูรณาการสำหรับไมซ์ชุมชน แต่งานวิจัยด้านไมซ์ชุมชนยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย และจำกัด ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงความรู้เรื่อง การพัฒนาห้องประชุมในท้องถิ่น การพัฒนาบุคลากรด้านไมซ์ในชุมชน และการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรกนก นิลดำ. (2563). การสร้างการเล่าเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงราย. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต*, 14(2), 109-135

กานต์ชนก ดาบสมเด็จ. (2553). *กลยุทธ์ทางการตลาดของอุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) ในประเทศไทย* (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฐิติพร คณวงษ์. (2558). *สัมฤทธิ์ผลการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโครงการ “12 เมืองต้องห้ามพลาด” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

พีระวัฒน์ อูร์พีพัฒน์พงศ์. (2564). *Story Marketing ทำการตลาดผ่านเรื่องเล่า ต้องรู้จักการเล่าเรื่องอย่างชาญฉลาด*. นนทบุรี: ไรต์ซี พีริเมียร์ จำกัด.

ภัทรี ภัทรโสภาสกุล. (2561). *การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

สุทธาสินี จำปาจี. (2556). *การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของการจัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติ จังหวัดขอนแก่น* (การค้นคว้าอิสระปริญญาโท). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

อุมาพร มะโรณี. (2551). *สัมพันธภาพของการเล่าเรื่องในสื่อการ์ตูน ละครโทรทัศน์ และนวนิยาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

Goodlad, J. S. R. (1971). *Sociology of Popular Drama*. London: Heineman Educational Publishers.

Kotler, P., Keller, K. (2014). *Marketing management* (15th ed.). Saddle River: Prentice Hall.

Piciocchi, P., Bassano, C., Sigliocolo, M., and Paduano, E. (2011). *Place storytelling as strategic communication to enhance the competitiveness of local tourism service systems (LTSS). An analysis of some case studies*. Paper presented at the Governo d' Impresae Comunicazione strategica Sinergie-Euprera 2011, 10-11 November, Milan, Italy.

Srisompong, P. (2015). The Potential Factors of Meetings, Incentives, Conferencing, Exhibitions Business (MICE) in Phayao Province for ASEAN Economic Community Preparations. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 7(2), 45-56. (in Thai)

Thailand Convention & Exhibition Bureau. (2022, November 4). MICE statistics. Retrieved from <https://intelligence.bussinesseventsthailand.com/en/page/mice-statistics>.